

MARTIN SI PRIPOMÍNA NOVEMBER '89

Martinčania, oslávme spolu 30 rokov slobody a demokracie!

Tento rok sa **Noc divadiel**, počas ktorej sa už tradične symbolicky otvárajú dvere európskych divadiel, koná v predvečer 30. výročia začiatku Nežnej revolúcie. Viaceré inštitúcie v meste sa pri tejto príležitosti spojili a pripravili program s názvom **Martin si pripomína November '89**. V rámci neho **prepojíme námestie a divadlo**, miesta, kde sa to pred 30. rokmi začalo. Otvoríme pre verejnosť priestory martinského divadla, pred mestským úradom sa pokloníme pamiatke obetí komunizmu, pred divadlom zapálime sviečky pre Jána Kuciaka a Martinu Kušnírovú, na námestí otvoríme výstavu fotografií z novembra '89, v divadle budeme diskutovať o tom, čo nám zostalo z ideálov Nežnej revolúcie. Martinské divadlo zahrá za symbolické vstupné inscenáciu **Biológia politika – Fouché!!!** a po ňom uvedieme do života knihu o scénografii Jozefovi Cillerovi.

Na všetky podujatia okrem divadelného predstavenia je vstup voľný.
Martinčania, oslávme to spolu! Srdečne vás pozývame!

Martin si pripomína November '89: 30-ročná výzva

16. novembra o 17:00 v Štúdiu SKD Martin

verejnú diskusiu moderuje **Braňo Závodský**, vstup je voľný

Naše pozvanie prijala sociologička a politologička **Olga Gyarfášová**, renomovaný divadelný režisér **Roman Polák**, ktorý bol v čase Nežnej revolúcie umeleckým šéfom martinského divadla, populárny humorista **Rasťo Piško** a **Rudolf Straka**, ktorý ako študent medicíny stál pred tridsiatimi rokmi na čele martinských študentov. V diskusii nechceme iba spomínať, ako to vtedy bolo. Chceme sa pozrieť na to, aké mali ľudia očakávania a ideály, a porovnať ich s tým, v akej spoločnosti žijeme dnes. Číže viac ako o minulosti budeme hovoriť o súčasnosti, aj preto sme debatu nazvali **30-ročná výzva**. Pôjde o pokus o odpočet toho, kam sme sa ako spoločnosť dostali za uplynulých tridsať rokov. Slovo dostanú aj ľudia v publiku, vstup na túto diskusiu je voľný. Dúfame, že v hľadisku neuvidíme iba pamätníkov, ale aj veľa mladých ľudí.

Noc divadiel Biológia politika – Fouché!!!

16. novembra o 20:00 v Štúdiu SKD Martin

Deň pred 30. výročím Nežnej revolúcie zahrá martinské divadlo v rámci Noci divadiel inscenáciu o inej revolúcii, od ktorej už ubehlo vyše dvesto rokov. Každý divák si môže nachádzať vlastné paralely, podobnosti a odlišnosti. Divadelný koncert **Biológia politika – Fouché!!!** je venovaný človeku, ktorého životný príbeh je esenciou bezcharakternosti. Joseph Fouché, nedostihný vzor všetkých intrigánov, využil vo svoj prospech všetky turbulentné zvraty pred, počas a po francúzskej revolúcii – a vždy v pozícii šedej eminencie s vplyvom európskych rozmerov. Rocková pseudoopera v réžii Lukáša Brutovského je nielen napínavým hudobným rozprávaním o časoch, kedy gilotíny prakticky nevychladli, ale hlavne nadčasovým frapujúcim politickým školením pre cynikov.

Jozef Ciller. Čítanie v myslí scénografa

16. novembra o 22:15 v Štúdiu SKD Martin

prezentáciu knihy moderuje Lukáš Brutovský
Monografia Dagmar Inštorisovej sa zaoberá tvorbou profesora Jozefa Cillera (1942), ktorý patrí medzi najúspešnejších slovenských divadelných scénografov a dlhé roky pracoval v martinskom divadle. Knihu uvedú do života herečka martinského divadla Ľubomíra Krškošková a divadelný režisér Roman Polák.

u. fond na podporu umenia

DF DIVADELNÁ FAKULTA VŠMU

NS Klub nezávislých spisovateľov

Tempest IT makes sense

V SOBOTU 16. NOVEMBRA 2019

• 14:00, 14:30, 15:00 a 15:30 SKD Martin komentovaná prehliadka divadla

• 15:30 Mestský úrad v Martine
Ďakujeme
spomienka pri pamätníku obetiam komunizmu

• 16:00 Pešia zóna mesta Martin
November '89 v Martine
vernissáž exteriérovej časti výstavy fotografií Juraja Antala

• 16:00 – 17:00 Divadelné námestie pred SKD
Nezabudneme
zapálenie sviečok pre Jána a Martinu

• 17:00 Štúdio SKD
Martin si pripomína November '89: 30-ročná výzva
verejná diskusia, moderuje Braňo Závodský, vstup voľný

• 19:00 Dvorana Národného domu
November '89 v Martine
prehliadka interiérovej časti výstavy fotografií Juraja Antala, vstup voľný

• 20:00 Štúdio SKD
Biológia politika – Fouché!!!
divadelné predstavenie v rámci Noci divadiel

• 22:15 Štúdio SKD
Jozef Ciller. Čítanie v myslí scénografa
prezentácia monografie

SLOVENSKÉ KOMORNÉ DIVADLO

OBČIANSKE ZDRUŽENIE PRIATELIA MARTINSKEHO DIVADLA

KTS Turčianske kultúrne stredisko v Martine

noc divadiel

FOTOGRAFIE

MARTIN

ZILINSKÝ SAMOOPRÁVNÝ KRAJ

Záštitu nad podujatím prevzal Ján Danko, primátor mesta Martin.

November '89 v Martine

vernisáž výstavy 16. novembra o 16:00 | Pešia zóna mesta Martin

Výstava autentických, doteraz nezverejnených fotografií Juraja Antala z prvého mítingu občanov, ktorý sa konal 25. novembra 1989 na námestí SNP v Martine.

Autor fotografií Juraj Antal (1953), dlhoročný predseda Fotoklubu Karola Plicku v Martine, zachytáva neopakovateľnú atmosféru večera, ktorý znamenal začiatok novej éry v našich dejinách. Jedinečnými zábermi účastníkov zhromaždenia pripomína ich odkaz súčasnej generácii.

Exteriérová časť výstavy bude inštalovaná na Pešej zóne mesta Martin od 16. novembra do 17. decembra 2019.

Interiérová časť výstavy bude sprístupnená v priestoroch Dvorany Slovenského komorného divadla Martin od 8. novembra 2019 do 31. januára 2020.

Srdečne vás pozývame!

Dnes, pri 30. výročí Novembra 1989, mi pripadá ako najdôležitejšie, aby sme neostali pri oslave a pátose, pri symboloch, dojmoch, nadšení. Pátos a symboly nestačia na revolúciu; skutočnú zmenu prináša až následný vývoj a nepriniesol ju bez tlaku, aktivity, námahy, ale aj trpezlivosti a vytrvalosti. November 1989 je milník a medzník. Spomínam si naň ako na obdobie plné mimoriadnej aktivity, oživenia politického a spoločenského života. Nikdy nezabudnem na pocity, keď na divadle znovu po desaťročiach zaviala slovenská zástava. Ak sa pýtam sám seba na všeobecné odkaz z toho obdobia, tak je to: aktivita, komunikácia, zodpovednosť. Pri okrúhlym výročí Novembra 1989 sa bude nepochybne hovoriť aj o sklamaníach a únave. Chápem to

ako vysvetliteľný stav; no nie ospravedlniteľný postoj. Ako a kam sa za 30 rokov vyvinula naša spoločnosť, za to nemôže November.

Michal Beňadik, novinár

Étos Novembra '89 nespočíva ani zďaleka len v konci jednej historickej epochy. „Nezná“ bola a v mojom srdci pevne zostane trvalým šlachetným apelom oslovujúcim a oslavujúcim všetko ľudské, nenásilné, etické aj principiálne. Nič na tom zmení ani stará známa skutočnosť, že mnohí majú s obsahovým naplnením „nezného odkazu“ priam existenciálny problém. Jedno však bije ponad čas do očí sústavne: prioritne vždy musí ísť o to, či ešte vôbec stojíme o tie vznešené ideály a hodnoty, za naplnenie ktorých sme pred

tridsiatimi rokmi oduševnene prišli (viem, nie všetci) štrngat' kľúčmi na mrazivé revolučné námestia.

Peter Cabada, historik

Keď mi kamarát Ďuro Antal ukázal fotografie, ktoré sa mu podarilo urobiť v novembri pred tridsiatimi rokmi v martinských uliciach, zmocnil sa ma zvláštny pocit. Mnohé spomienky na tie dni vybledli, iné sa natrvalo vryli do pamäti. Udalosť, ktorej sme vtedy boli svedkami, ba priam aktérmi, sa udeje raz, maximálne dvakrát za storočie. Fotografia však dokáže zachytiť okamih, moment, chvíľu, ktorá je taká prchavá... Keď hľadím do tvárí tých zasnežených ľudí, na tribúne, či v dave, vidím v nich napätie, odhodlanosť,

rozhorčenie, ale aj nádej a dojatie. Jedno je isté a neodškriepiteľné! Túžba občanov po spoločenských zmenách bola skutočná a nefalšovaná. Antalove fotografie sú toho jasným dôkazom.

To, čo nasledovalo, je už iná kapitola. Odvtedy prešlo tridsať rokov. Budú ich skúmať historici, politológovia, ekonómovia a určite aj kriminalisti. Občianska spoločnosť, ktorá sa prebudila 17. novembra 1989, však žije naďalej. A, čo je chvályhodné, z času na čas dá o sebe vedieť. To je asi najcennejší odkaz spred tridsiatich rokov!

Rastó Piško, herec a spisovateľ

